

De ondergang van de Stoomboot "Willem III", varende in de dagelijkschen dienst tusschen Staveren en Sneek v.v. in den avond en den nacht van 30 op 31 Januari 1877, even ten Noorden van het Feitezand, in het Zuidelijk deel van de Fluessen; opgemaakt, in hoofdzaak met gebruikmaking van verslagen en ingezonden stukken over die ramp in verschillende Friesche kranten: in de eerste plaats de Leeuwarder Couranten, dan de Heerenveensche Courant van Hepkema en de Banier; en dit getoetst aan en uitgebreid met mondelinge mededeelingen van personen, die dien nacht op de boot hebben meegemaakt, vooral mijn vader, den Heer Lieuwe Hornstra zelf en ook van die van mijn zuster Anne en mijn broers: Fimme en Johannes.

door: Sjouke Lieuwes Hornstra,
gep. Hoofd der School,
te Nijmegen, Wilhelminasingel 28,
4 April 1942.

Het was op Dinsdag 30 Januari 1877, omstreeks het middaguur; er woei een stormachtige wind (kracht ca. 5) uit het Z.W.; de honderden veerschippers in Sneek tuurden zoo nu en dan met bedenkelijke gezichten naar het topje van den mast, waar de wimpels in strakke lijn naar het N.Oosten wezen, terwijl hun scheepjes, veilig aan sterke touwen gemeerd, in de grachten van het bedrijvige stadje wiegden; neen, ze dachten er niet aan met zulk weer af te varen; zelfs de groote "Meppel" niet! In de kolk, buiten de Waterpoort, lag een stoomboot; het was de "Willem III" van Staveren. Op de boot en op den wal bevonden zich vele menschen, die naar hun haardsteden verlangden, maar die van het personeel derr boot nog geen zekere toezegging konden verkrijgen, of ze wel zou afvaren.

Inmiddels confereerde de kapitein Corn.Sj.Bouma met zijn zwager, Lieuwe Fimmes Hornstra, veerschipper van Bakhuizen, wiens schip aan de binnenzijde van de Waterpoort lag en die, èn als mede-eigenaar èn als ervaren schipper, zeker recht van meespreken had, bij de beslissing, of het wel geraden was, bij zoo'n storm de thuisreis te ondernemen. Ten slotte kwamen ze overeen, dat Hornstra zijn schip onder de hoede van den knecht in Sneek zou achterlaten, om dit den volgende dag weer op te halen, en zelf de reis met de boot tot Galamadammen zou meemaken.

Zoo werden dan van half 2 tot 2 uur de gebruikelijke waarschuwings-signalen, door bel en stoomfluit gegeven; om 2 uur werd de brug ingetrokken, de trossen losgeworpen en stoomde de "Willem III", nagekeken en nagewuifd door vele belangstellenden, de Kolk uit, de hooge Oliemolen links voorbij en de breede Geeuw op, waar de scherpe steven de groote, recht op de boot aanrollende golven, als een scherp ploegijzer doorsneed en naar rechts en links van zich afsmeet.

De wind wakkerde nog meer aan. Donkere wolkenflarden vlogen langs het zwerk en zoo nu en dan kletste de regen op het dek neer en dreef de passagiers naar beneden, waar lang niet allen een zitplaats konden bemachtigen. Te Ylst hadden eenigen hun bestemming bereikt en namen, met een welgemeend "goeie reis verder!" afscheid; evenzoo ging het te Heeg zoodat er daar tenslotte nog 38 passagiers overbleven, waaronder vier vrouwen.

De storm was intusschen nog heviger geworden en de wind eenigszins uitgeschoten. Men stond nu voor het gevaarlijkste deel van het traject: voor de twee van de grootste meeren van Nederland nl. de Heeger Meer en de Fluessen (uitgesproken "Fluzen"). Kapitein Bouma en zijn zwager Hornstra achtten het dienstig, op dit gewichtig moment eerst scheepsraad te houden met de bemanning, nl. Stuurman Kool en machinist de Jong en om ook het oordeel te vernemen van eenige passagiers, die in deze wateren als kapitein of schipper hun sporen hadden verdiend, o.a. met F.v.d. Wal. Bijna allen waren de meening toegedaan, dat de boot wel in staat was, ook onder deze omstandigheden, de overtocht te volbrengen.

Na dit plebiscit werd dus besloten de reis voort te zetten. Weldra klonken de commando's, ieder lid van de bemanning was op zijn post en er zich ter dege van bewust, dat in het nu komende uur het uiterste van hun gevergd zou worden in den kamp tegen noodweer en de onmetelijke kracht der ziedende golven.

Er zijn nog altijd mensen, die gelooven aan voortekenen en deze waren er ook onder de pasagiers. Dit bleek toen te Heeg door een kurkezak een kajuitruit ingedrukt werd en de glasscherven rinkelend naar beneden vielen. "Dat voorspelt niet veel goeds!" klonk het van verschillende zijden, maar Hofmeester Lootsma meende, dat ze nu het ergste ongemak al gehad hadden en recommandeerde zijn koffie, thee en hapkes.

Het moet een indrukwekkend grootsch en onvergetelijk tooneel geweest zijn, toen de boot den strijd aanbond tegen het geweld der elementen; de spitse steven verhief zich, wierp zich op een geweldig aanrollend witgekuifd monster, kliefde het, dook, steigerde weer omhoog om dezelfde manoeuvre uit te voeren tegen het volgende, en dan wéér tegen het volgende en altijd maar door, duikend en steigerend, zonder einde en steeds met hetzelfde goede succes! Het buiswater werd masthoog door den stormwind opgenomen en striemend neergesmaakt op het achterdek en tot over de stuurstoel. Sommige golven aan stuurboordzij, zagen kans haar gekrulde koppen over de verschansing te werpen en trachtten het dek schoon te vegen; maar alles was vastgesjord en niemand gaf zich bloot.

Daar de wind nog meer ruimte, besloot Kap. Bouma onder den hooge wal te blijven en langzaam maar zeker worstelde de boot verder in de richting van het veilige doel: de Galamadammen, zonder dat er zich iets noemenswaard voor deed en de stemming onder de bemanning en passagiers was zelfs opgewekt. Men naderde de Leidsche Pôllen. Hier werd de situatie moeilijker en de storm heviger. Hoogere baren renden uit de Fluessen op de boot aan nu de vijand versterking gekregen had; ze grepen krachtiger de stuurboordflank aan dan tot dusverre het geval geweest was ook al, omdat men aanvankelijk iets meer uit den wal aangehouden had om schuin dit groote en diepe Meer over te steken, teneinde Nijega aan te doen. Hiertegen verzette zich echter uit alle macht Hornstra, die er op aandrang zoo lang mogelijk, òòk op de Fluessen, onder den Noordelijken wal te blijven varen, wat door degenen, die te Nijega woonden en daar hadden willen afstappen, tenslotte ook als noodzakelijk werd ingezien. Bij het oploeven evenwel, zagen de hooge en venijnige golven kans een paar ruiten aan de stuurboordzijde in te slaan. Eenige rappe en sterke handen stopten de openingen spoedig dicht met kleeden en kussens.

Er zij hier even opgemerkt, dat deze ruiten tamelijk groot en van gewoon glas waren en dat de blinden, die men er in geval van behoefte vóór zou kunnen schuiven, te Staveren in het pakhuis lagen.

Nu ging het weer verder; de boot rees en daalde normaal, de golven spleten voor den steven uiteen, of beukten de wanden; de storm nam nòg meer in kracht toe; het werd een orkaan, die over de wateren, over het dek en door het want raasde en huilde! En weer vlogen enkele krullers over de verschansing en deden een vergeefsche poging in de kajuit en machinekamer in te breken en vielen het vee aan, dat op het achterdek stond vastgebonden. Stuur Kool tuurde scherp, van onder den rand van zijn zuidwester, naar voren en hield met krachtige hand het roer den gewenschten stand, niet lettend op de zwaren rookwolken, die van den schoorsteen hem als zwarte strepen schuin-links voorbij vlogen: de “meester” daar onder in de machinekamer, had nl. het consigne gekregen deze reis geen kolen te sparen!

Tot zoo ver was de stemming onder de passagiers in den kapitein goed gebleven. Het breken van een paar ruiten had voor een oogenblik, vooral bij de vier dames, eenige consternatie kunnen verwekken, maar het onverstoorbare goede humeur van Hofmeester Lootsma, die zijn koffie met broodje, thee of slokjes, steeds al zwaaiend en balanceerend, met een kwinkslag ter bestemder plaatse wist te bezorgen; en het vertrouwen in de goede leiding en de prestaties van de “Willem III” tot dusverre en vooral het vooruitzicht, dat men binnen een half uur de veilige Galamadammen al bereiken kon, hielden den moed er in totdat het onvoorziene gebeurde.

Men moest nl. ter vermijding van het ondiepe zand de eenigszins beschermende Noordzijde van het meer verlaten om, gebruikmakende van den ruimenden wind, over te steken naar den zuidelijken oever, naar het zoogenaamde Kanaal, teneinde over de Holken en de Poelen, Galamadammen te bereiken. òf de boot te lang den veiligen Koudumer kant gehouden had, òf dat het water daar ter plaatse door den reeds 20 uur aanhoudenden Z.W. en W.storm méér was weggewaaid en dus méér gezakt, dan men vanaf de boot kon vermoeden, zéker is het, dat, kort na de wending naar het Zuiden, de boot stiet en het roer, en mogelijk ook de schroef, onklaar werden; en dat de “Willem III” stuurloos wérd en een prooi van de steeds heviger woedende elementen; dat de boot, nu van deze, dan van gene zij door de razende en hoge golven, als in een branding, werd aangegrepen. Nog twee ruiten braken; onder de opvarenden ontstond een paniek; de passagiers stormden naar boven, als laatsten: Bajema, Gerben v.d.Wal en IJke de Jong; de stuurman verliet het roer, de meester sprong uit de machinekamer om aan de gloeiende stoom te ontkomen, want de nu topzwaar geworden boot werd door den orkaan opzij gedrukt en het water stroomde door alle groote venstergaten onbelemmerd naar binnen. In hun angst het gevaar niet beseffend, bogen zeker 30 menschen over de verschansing om naar het binnendringende water te kijken, waardoor de boot nóg meer overzij ging. De kapitein liet de stoomfluit gillen, Zuidema luidde met alle macht de bel en Hornstra e.a. slaagden er in, allen op het midden van het dek te doen plaats nemen. De boot begon nu gevaarlijk te roeien en door de vensteropeningen stroomde steeds meer water in kajuiten, machinekamer en ruimen.

De groote golven sloegen telkens hooger door de verschansing en onverbiddelijk naderde nu het einde: de “Willem III” zonk snel, maar gelukkig rechtstandig en niet in diep water, slechts tot 1 ½ voet boven het dek. Een akelige schreeuw steeg op en overstemde den orkaan, die inmiddels windkracht 8 had bereikt en de ongelukkigen met het ijskoude water bespoelde. Deze hadden in het halve donker – het was omstreeks half 5 uur – instinctmatig de hun ’t gunstigst voorkomende plaatsen ingenomen, voor zoo ver die nog vrij waren. Zoo hadden o.a. 10 mannen de warme en nog lang warm blijvende ketel besprongen; Durk IJkes Hoekstra van Workum koos voor zijn zoontje Jatse een dwarsstang boven in de schoorsteen; kapitein Bouma hield zich op bij of op de voorkajuitkap; op het laagste en diep liggend deel der boot, op en aan het roer, bevonden zich: Lieuwe F. Hornstra, Cornelis de Boer van Staveren en nog een persoon, waarbij zich IJke Jarings de Jong van Warns en Anne R. Bajema, ook van Warns voegden. Deze stonden tot de middel in het water; op of bij de achterkajuitkap zaten 2 vrouwen en Anne Harings Veldstra van Staveren.

Toch hadden de schipbreukelingen de hoop op redding nog in geenen deele verloren en trachtten zij door vereend en herhaald geroep de aandacht van de walbewoners op zich te vestigen. Ook had de fluit nog wel een kwartier gehuild en de bel luidde nog altijd onophoudelijk door. Te Oude Nijega en Oudega en op de Dammen, waar de boot verwacht werd, stond men immers op den uitkijk en die menschen zouden hen toch niet in den steek laten! Neen, dat zouden ze zeker niet! Van daaruit, of van den Koudumer kant moest redding komen! Dat was zeker, meenden zij.

Inderdaad heeft men te Oudega, op de Keersluis en ook alléén dáár, de noodsignalen gehoord en men heeft daar ook pogingen gedaan om uit te varen. Maar de orkaan stond daar recht op den wal en ze moesten het voorloopig opgeven. Ook vertrouwden ze er te Oudega zéker op, dat die signalen even goed tot Koudum en tot op de Dammen waren doorgedrongen, vanwaar het veel gemakkelijker en minder gevaarlijk was de boot te naderen; ze hielden bij deze veronderstelling dus geen rekening met de windrichting.

Het werd donkerder. De orkaan had het toppunt van zijn kracht bijna bereikt nl. 9 richting N.W.; jachtsneeuw en hagel maakten het zien geheel onmogelijk en sneed de menschen in het gelaat; groote stukken water wierpen zich op de boot, spoelden als groote, kronkelende slangen over het dek, wrongen zich dóór en óm de stangen der verschansingen, óm ketel en kajuitingangen, om de kokers der masten, om den compasstander, om en tusschen de beenen door der slachtoffers die zich met moeite staande hielden, en poogden hen mee te trekken in de ziedende diepte; en wee hem of haar, die zich niet van een stevig houvast verzekerd had, of wien de kracht ontbrak, nog langer weerstand te bieden. De hoop, die troosteres der bedrukten, verflauwde...., verdween. De stemming daalde, zelfs bij de optimisten, tot beneden nul; en zwijgend zaten daar 43 menschen in die allerellendigsten omstandigheden, in klompjes op elkaar gedrongen, niets anders meer verwachtende dan de dood, en die kwam!

Marijke Jacobus Altenburg-Kapper van Oosterwierum, 62 jr., was de eerste, die reeds om 10 uur het hoofd boog en ineens zakte, spoedig gevolgd door haar dochter Siebrigje, 25 jr.; vervolgens bezweken een paar oudere mannen en ook al jongeren; dan Sijmentje Uilkes Smit, 25 jr. van IJsbrechtum; nog meer volgden. Omstreeks half vier zagen twee donkere gestalten kans, van voren naar achteren te komen, zonder door de hoge zeeën meegesleurd te worden. Het waren Foeke Gerts v.d. Wal en een onbekend gebleven varensgezel. Ze voegden zich bij de mannen in den stuurstoel; "het is hier nog erger dan vóór!" zei de laatste en verdween weer in de duisternis. Foeke kwam naast Hornstra en verzocht een weinig ruimte, die hem met behulp van Kees de Boer, gaarne, voor zooveel dat kon, afgestaan werd; maar Foeke klaagde over koude, werd al spoedig stil en slaperig, zeeg in elkaar en bezweek. Bij het maanlicht, dat soms tusschen de groote voortijlende wolken door, het droeve tooneel eenigszins verlichtte, kon men zien, dat ook op het vóórdek de dood de rijen gedund had.

Bij het eerste morgengrauwen zagen de schipbreukelingen in het N.O. vaag de schim van een zeilschip; die nog niet geheel versuft waren, spanden hun laatste krachten in, om door geroep en geschreeuw en het luiden der bel de aandacht op zich te vestigen. Maar schipper Age Feenstra van 't Heidenschap, - want die zal het geweest zijn - draaide bij Gaastmeer binnen, zonder iets van de ramp te hebben opgemerkt.

Het was 8 uur; de storm woedde nog met kracht 5. Treurig was het tooneel, dat zich zoo langzamerhand aan de blikken der nog levenden vertoonde; hier en daar lagen doode menschen, door de golven heen en weer gerold, tusschen drijvende en tegen elkaar stootende scheepsdeelen, een dood varken en een doode koe. Maar over de schuimende golven turende, ontdekten zij aan den Woudkant een schip, dat gemeerd lag bij een molen aan de Fluessen; het maakte klein zeil en nam de richting van de plaats des onheils....

Men kan zich de vreugde dier arme schipbreukelingen voorstellen! Een zwakke juichkreet steeg op; men wakkerde elkander aan; de sterksten sleepten zich moeizaam naar de verschansing, waar de redder voorzichtig trachtte te naderen, maar toch nog met den boeg door het bovenste deel der verschansing heen schoot. Van de "Willem III" werd hem beduid, de boot van den anderen kant te naderen. Dit gelukte en met veel moeite werd een verbinding tot stand gebracht.

De kloeke schippers smaakten het genoeg, de 29 levenden op hun schip over te nemen; sommigen waren evenwel zoo zwak, dat die geholpen moesten worden; vijf verloren zelfs in die laatste oogenblikken nog het bewustzijn. De 10 op de ketel en de kleine Jatse hadden het er allen goed afgebracht. Zij brachten de geredden behouden op de Dammen, waar de kastelein Fimme Karels Zalmstra en Echtgenoote, huis en have belangeloos ten dienste stelden voor de verpleging der hulpbehoevenden en waar hun alles, wat zij op dat oogenblik noodig hadden, gul werd aangeboden. Allen klaagden over "doove" voeten en beenen, hadden opgezwollen gezichten en ledematen; velen waren versuft; enkelen hadden teveel water binnen gekregen; ieder snakte naar warmen drank en spijs.

Bij de verpleging in deze gastvrije herberg maakte zich, behalve de bewoners en 3 dokters, ook Mevr. Pol Hildebrands van Koudum zeer verdienstelijk. Bij den boer J. Hiemstra op de Dammen werd schipper B. Kooistra van Drachten opgenomen en verpleegd.

De geredden waren:

1. Lieuwe Fimmes	Hornstra	van	Bakhuizen,
2. Giesbert	Asma	„	„
3. J.D.	Hoekstra	„	Workum,
4. Cornelis	de Boer	„	Staveren,
5. Andreas	Cuperus	„	„
6. Heije	Cuperus	„	„
7. M.	Roorda	„	„
8. H.	Velthuis	„	„
9. Jacob	Brouwer Jr	„	Koudum,
10. Jacob Jurjens	Rienstra (of Reinstra)	van	Koudum,
11. Douwe F.	Flapper (of Klapper)	„	„
12. Arjen	Pruiksma	van	Oudega,
13. Douwe	Schaaf	„	Molkwerum,
14. Berend Jerem.	Gras	„	„
15. Zijn zoon Age	Gras	„	„
16. F.	de Jong	„	„
17. C.	van der Burg (of Brug)	van	Woudsend,
18. IJke Jarings	de Jong	van	Warns (later te Leeuwarden)
19. Gerben R.	van Dijk	„	„
20. Anne R.	Bajema	„	„
21. Simke W.	Muizelaar	„	„
22. P.N.	van der Zijp	„	„
23. B.	Kooistra	van	Drachten,
24. E.	Elzinga	„	Oldeboorn,
25. Cornelis Sjoukes	Bouma, kapitein,	van	Koudum,)
26. Lucas	Kool, stuurman,	van	Oudega,) personeel van
27. J. (of Temme)	de Jong, machinist,) de "Willem III".
28. Freerk	Lootsma, hofmeester,)
29. Jan	Zuidema, dekknecht.)

Van deze 29 heeft stuurman Lucas Kool al zijn lotgenooten overleefd; hij stierf 18 Sept. 1941 te Ottawa U.S.Am. in den leeftijd van 91 jr. en 5 mnd.

Helaas is de naam van den reddenden schipper onbekend. Zeker is wel, dat een broer van Lucas den stuurman, op het schip van zijn vader, bij de redding behulpzaam is geweest. Hij heette Berend Kool en is overleden te Oudega,

Uit dankbaarheid voor de genooten weldaden en ter herinnering aan de groote ramp van 30/31 Jan. 1877, werd door de geredden een groote zilveren koffiekant met onderstel, aan den heer F.K. Zalmstra en Echtgenoot aangeboden, met daarin gegraveerde namen der dankbaren eenerzijds en aan den anderen kant het volgende gedicht:

Ja, vreeselijk was de nacht,
Nooit zal hij ons vergeten;
Zelfs het verre nageslacht
Zal die gebeurt'nis weten.
Het blijde morgenrood
Blijft steeds in ons gedachte
Toen g'ons uw bijstand bood
En veler smart(lot) verzachtte.
U edel menschenpaar
Zij dit tot roem geschonken,
Door de geredde (verloste) schaar;
Mocht z'als een parel pronken
Ter nagedachtenis in uw fiere woning
En oog en hart gericht tot onzen God en Koning.
Wie komt die gunst te staân voor liefdedienst en trouw,
Wel, Fimme Salmstra en zijn geliefde vrouw.

Van de 29 geredden hadden enkele, vooral die den middelbaren leeftijd reeds hadden bereikt, door de doorgestane ellende hunne gezondheid ingeboet. Corn. Bouma, o.a. de rijzige, stoere kapitein, was een grijsaard geworden, die op stokken steunde en na een paar jaar ten grave gedragen werd. Hornstra had zijn hoofdhaar verloren en slechts een wit randje over gehouden. Omstreeks het middaguur reden Giesbert Asma en L.F. Hornstra op een open sjees gezeten, Bakhuizen binnen, waar Pot van Koudum in den voormiddag reeds de noodlottige tijding aan Hornstra's echtgenoot had gebracht, dat de "Willem III" weliswaar gezonken was, maar dat de schipper en haar broer C. Bouma tot de geredden behoorden.

Even na den middag van den 31.sten Januari werden er 11 lijken van de boot gehaald; den volgenden morgen werden nog 3 in de omgeving opgevischt, sommigen haast onkenbaar; ze vertoonden allen verdrinkingsverschijnselen.

De omgekomenen waren:

1. Durk IJkes Hoekstra,	57 jr. Workum (Heidenschap)
2. Anne Harings Veldstra,	55 „ Staveren
3. Petrus Attema,	26 „ „
4. Wietze Feddes Veersma,	37 „ Warns
5. Jan Wabes de Jong,	26 „ IJmedam
6. Pieter Annes Okkinga,	42 „ Koudum
7. Siebolt Feddes Wiersma,	25 „ „
8. Gerben Foekes v.d. Wal,	50 „ Nijega
9. Foeke Gerts v.d. Wal,	37 „ „ (v/h Koudum)
10. Harmen Meines v.d. Sluis,	28 „ Langweer (op reis n. Bakh.)
11. Marijke Jacobus Altenburg-Kapper	62 jr. Oosterwierum) beide op reis
12 Siebrigje Thijssen Altenburg,	25 jr. Oostereind) n. dochter in Oudega.
13. Aaltje Roelofs Hoekstra,	26 „ Lutkewierum (op reis n. Oudega)
14. Symentje Uilkes Smit,	25 „ (Kleinsmit) Ysbrechtum.

Den volgende Zaterdag luidden haast alomme in Frieslands Zuid- Westhoek de doodsklokken; toen had nl. de ter aarde bestelling plaats; te Koudum vier; tegelijk met deze ook nog R. Hornstra van Hildeloopen, 80 jaar oud.

De “Willem III”, toehorende voor 2/3 aan L.F. Hornstra, beurtschipper en koopman te Bakhuizen en voor 1/3 aan zijn zwager was niet verzekerd; ze werd na de ramp door den eerste in het geheel in bezit genomen en te Amsterdam hersteld, van hooge en lage druk machines en kleine rond poortjes voorzien en zoo opnieuw in de vaart gebracht, onder den naam “de stad Stavoren”. Hornstra nam voortaan het kapiteinschap zelf op zich.

NASCHRIFT

Schrijver dezes heeft als jongen van 9 jaar de gezonken boot in het Zuiden van de Fluessen zien liggen, waarvan de ketel, het bovenste deel van de steven en de masten nog boven water uitstaken; dit was toen vader met het veerschip de plaats des onheils bezocht; en later nogmaals, toen met met groote tjalken bezig was de boot te lichten; ook heb ik de groote zilveren koffiekan bij Fimme Karels Zalmstra op de Dammen meermalen bewonderd.

Ik zag ook vader met Giesbert Asma, op een sjees gezeten, voor ons huis stilhouden en afstappen en vertellen over Pieter-oom en dat deze nog leefde; dat hij zelf geen gevoel in zijn handen en voeten meer had gehad en zijn vinger in een kop heete koffie had gehouden zonder de warmte te voelen.

Toen de boot als nieuw en onder de naam van “Stad Stavoren” weer in de vaart kwam, voer zij des Vrijdags ook naar Leeuwarden en had daar haar ligplaats vlak voor de Zuiderstraat bij de beurs; het veerhuis was de herberg van Vliegendehend op 't Zaailand, Noordzijde, recht tegenover de Zuiderstraat.

Als 't weer gunstig was mocht ik wel eens mee naar Sneek of Leeuwarden. Eens nam vader mij mee naar de tentoonstelling te Leeuwarden in het Koninklijk Paleis en ik zag daar het beroemde zwaard van Groote Pier; en bij de Afdeeling Friesche-zilversmeedkunst ook Heite zilveren tabaksdoos liggen. Het staat mij ook nog duidelijk voor den geest, hoe een veerschipper op een der meren zijn veerschip recht op de flank van de boot liet loopen en die zoo krachtig trof, dat er een duidelijk zichtbare deuk in de bootwand door ontstaan was. Ook herinner ik mij nog, dat mij op de ...?... niet eens wou laten stilhouden en Heit ook het bevel daartoe niet wilde geven, teneinde mijn hoofddeksel weer te kunnen opvisschen.

Toen de spoorlijn Sneek-Stavoren klaar en goedgekeurd was, verkocht vader de boot aan

Het uitneembare kantoor- en pakhuys hield hij zelf en verplaatste dit naar Bakhuizen, waar het nog lang dienst gedaan heeft als timmerschuur van Lieuwe L. Andela.
